

Retningslinjer for regionale forskningsfond

Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23.10.2009. Revidert 07.04. 2013, med virkning fra 07.04. 2013.

1. Om regionale forskningsfond	2
1.1. Formål med regionale forskningsfond	2
1.2. Formålet med retningslinjene	3
2. Styringsmodell, aktører og ansvarsfordeling	3
2.1. Styringsmodell	3
2.2. Fondsregion	3
2.3. Fondsstyre	3
2.4. Deltakerfylkeskommuner	4
2.5. Vertsfylkeskommunen	4
2.6. Norges forskningsråd	5
2.7. Kunnskapsdepartementet	6
3. Regionale fondsstyre	7
3.1. Sammensetning	7
3.2. Oppnevning	7
3.3. Ansvar	7
3.4. Saksbehandlingsregler	9
3.5. Forvaltningsloven og offentlighetsloven	9
4. Søknadstyper	9
5. Utlysninger	9
5.1. Ansvar ved utlysning av midler	9
5.2. Bruk av søknadstyper med tilhørende kriterier	9
5.3. Krav til utlysninger	10
5.4. Søknadsfrister	10
6. Søknadsbehandling	10
7. Rettigheter til forskningsresultater	10
8. Tildelinger og utbetalinger fra de regionale fondsstyrene	10
8.1. Vilkår for tildelinger	10
8.2. Utbetalinger og dokumentasjonskrav	10
9. Prosjektoppfølgning	11
10. Klageordning	11
11. Rapportering fra de regionale fondene	11
11.1. Rapportering til Kunnskapsdepartementet	11
12. Regelverket for offentlig støtte etter EØS-avtalen	12
13. Kontroll med midlene	12

1. Om regionale forskningsfond

1.1. Formål med regionale forskningsfond

De regionale forskningsfondene skal styrke forskningsevnen gjennom regional forskning og innovasjon.

Regionale forskningsfond skal styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling ved å støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats. Innenfor regionens prioriterte områder skal fondene også bidra til langsiktig, grunnleggende kompetansebygging i relevante forskningsmiljøer, og dermed bidra til økt forskningskvalitet og til utvikling av gode og konkurransedyktige forskningsmiljøer i alle fylker. Fondene skal møte uttrykte FoU-behov i regionene gjennom å støtte FoU-prosjekter initiert av bedrifter, offentlige virksomheter inkludert universiteter, høyskoler og forskningsmiljøer. Støtten kan gå til prosjekter lokalisert i og utenfor fondsregionens geografiske nedslagsfelt.

Regionale forskningsfond har som formål å:

- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling.
 - Finansiere forskningsprosjekter av god kvalitet innenfor regionenes prioriterte innsatsområder.
 - Medvirke til at bedrifter og offentlige virksomheter øker sin innovasjonsevne, verdiskaping og konkurransekraft ved å initiere og ta i bruk resultater fra FoU.
 - Stimulere til et tettere samarbeid mellom FoU-institusjoner og styrke koblingene til næringsliv og offentlig sektor i egen region.
- Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene.
 - Bidra til at bedrifter og offentlige virksomheter hever sin kompetanse og innovasjonsevne ved å engasjere seg i FoU-arbeid.
 - Styrke dialogen om forskningens relevans for regionale behov.
- Bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.
 - Bidra til langsiktig, grunnleggende kompetanseutvikling i FoU-institusjoner regionalt innenfor regionenes prioriterte satsingsområder.
 - Knytte institusjonenes FoU-kompetanse tettere til øvrige regionale FoU-aktiviteter.
- Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i relasjon til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter.
- Sørgje for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter.

Fondsstyrene for fondsregion Nord-Norge, fondsregion Midt-Norge og fondsregion Innlandet (jf. punkt 2.2.) skal også ivareta samiske forskningsinteresser og -behov.

1.2. Formålet med retningslinjene

Disse retningslinjene er fastsatt av Kunnskapsdepartementet og gjelder som retningslinjer både for

- Kunnskapsdepartementets forvaltning av tilskuddsordningen for regionale forskningsfond
- Ordningen med regionale forskningsfond (tilskuddsmottakernes forvaltning av midlene).

Retningslinjene angir styringslinjer og aktører i ordningen, deres oppgaver og ansvarsområder, herunder grunnleggende krav til administrering og styring av ordningens midler.

Følgende aktører omfattes av ordningen: Fondsregion, fondsstyre, deltakerfylkeskommune (inkludert vertsfylkeskommune), Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet.

2. Styringsmodell, aktører og ansvarsfordeling

2.1. Styringsmodell

Ordningen med regionale forskningsfond bygger på modellen for vertsfylkeskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd slik den er nedfelt i kommuneloven § 28-1c flg. Fondsregionen (jf. punkt 2.2) styres av en felles folkevalgt nemnd (her fondsstyret jf. punkt 2.3) som har beslutningsmyndighet på vegne av de deltakende fylkeskommuner.

Kunnskapsdepartementet gir tilskudd til de regionale forskningsfondene, representert ved vertsfylkeskommunene.

2.2. Fondsregion

Fondsregion er betegnelsen på det geografiske området og de fylkeskommunene som har inngått samarbeidsavtale etter kommuneloven § 28-1e jf. § 28-1c om forvaltningen av ordningen regionale forskningsfond.

Fylkeskommunene er samlet i sju fondsregioner fastsatt av Kunnskapsdepartementet i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet. Hver fondsregion består av to eller flere fylkeskommuner:

- Finnmark, Troms og Nordland (fondsregion Nord-Norge)
- Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal (fondsregion Midt-Norge)
- Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland (fondsregion Vestlandet)
- Hedmark og Oppland (fondsregion Innlandet)
- Aust-Agder og Vest-Agder (fondsregion Agder)
- Telemark, Vestfold, Buskerud og Østfold (fondsregion Oslofjorden)
- Oslo og Akershus (fondsregion Hovedstaden)

2.3. Fondsstyre

Hver fondsregion skal ha et fondsstyre, som er en ”felles folkevalgt nemnd” med beslutningsmyndighet, oppgaver og ansvar som nedfelt i kommuneloven § 28-1c. Fondsstyret er et fylkeskommunalt organ og er en del av vertsfylkeskommunen som juridisk person.

Fondsstyret har avgjørelsesmyndighet på fondsregionens vegne jf. kommunelovens bestemmelser, samarbeidsavtalen mellom deltakerfylkeskommunene og de rammer som er gitt av Kunnskapsdepartementet gjennom tilskuddsbrev og retningslinjene her.

Fondsstyret skal sørge for at det regionale forskningsfondet har en tilfredsstillende økonomiforvaltning. Fondsstyret skal utarbeide en årsrapport om fondsstyrets virksomhet og utarbeide en bevilgningsoversikt som viser fondsstyrets bruk av tildelte midler, som skal sendes til vertsfylkeskommunen, jf. punkt 2.5, 3.3 og 11.1.

Fondsstyret skal samarbeide med Norges forskningsråd om forvaltningen av det regionale forskningsfondet. Fondsstyret skal sørge for at det foreligger tilfredsstillende rutiner og samarbeidsavtaler med Norges forskningsråd når det gjelder utlysninger, søknadsbehandling og prosjektoppfølgning. Avtalene bør klargjøre partenes samarbeidsområder og forpliktelser slik de framgår av retningslinjer for regionale forskningsfond, og prinsipper for finansiering av kostnader som følger av samarbeidsområdene.

Fondsstyrets ansvar fremgår av punkt 3.3.

2.4. Deltakerfylkeskommuner

Deltakerfylkeskommuner er de fylkeskommuner som inngår i et vertsfylkeskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1c.

Deltakerfylkeskommunene i den enkelte fondsregion skal forvalte det regionale forskningsfondet i fellesskap gjennom et vertsfylkeskommunesamarbeid.

Deltakerfylkeskommunene må opprette en skriftlig samarbeidsavtale seg i mellom.

Samarbeidsavtalen må tilfredsstille kravene i kommuneloven § 28-1e, herunder må det avtales hvilken deltakerfylkeskommune som skal være vertsfylkeskommune.

Deltakerfylkeskommunene skal delegere til sitt fondsstyre myndigheten til å treffe vedtak om utlysning og bevilgning av FoU-prosjekter i tråd med felles overordnet bestillingsbrev, jf. avsnittet under.

Hver deltakerfylkeskommunes fylkesting må vedta en forskningsstrategi, eller tilsvarende dokument, for sin fylkeskommune eller felles for fondsregionen. Strategien(e) skal ligge til grunn for fondsstyrets prioriteringer. Med utgangspunkt i forskningsstrategien(e) skal deltakerfylkeskommunene lage et felles styringsdokument, en samlet overordnet bestilling til fondsstyret (bestillingsbrev).

2.5. Vertsfylkeskommunen

Vertsfylkeskommune er den fylkeskommunen deltakerfylkeskommunene i fondsregionen utpeker til å være vertsfylkeskommune jf. kommuneloven § 28-1c. Kommuneloven § 28-1c gjelder for samarbeidet med de tillegg som følger av disse retningslinjene.

Vertsfylkeskommunen skal ha det administrative og juridiske ansvaret for det regionale forskningsfondet.

Vertsfylkeskommunen er mottaker av fondsmidlene fra Kunnskapsdepartementet og skal utbetale midler i samsvar med fondsstyrets vedtak. Vertsfylkeskommunen er ansvarlig for en tilfredsstillende forvaltning av fondsmidlene og for å utarbeide et årlig regnskap for bruken av disse. Vertsfylkeskommunen har ansvaret for at administrasjonskostnader holdes så lave som

mulig, se videre punkt 2.7. Vertsfylkeskommunen skal sørge for tilfredsstillende oppfølging og kontroll med de utbetalte midler.

Ved eventuell overføring av midler fra et år til det neste må også overførte midler i sin helhet nyttes i samsvar med formålet for tilskuddet. Hvis vertsfylkeskommunen plasserer tilskuddet fra departementet på rentebærende konto, skal opptjente renter anvendes i samsvar med tilskuddsformålet. Det kan ikke beregnes administrasjonskostnader fra eventuelle overførte midler eller av rentegevinst.

Vertsfylkeskommunen skal rapportere til Kunnskapsdepartementet om fondets økonomiforvaltning. Vertsfylkeskommunen behandler årsrapporten og bevilgningsoversikt fra fondsstyret, jf. punkt 2.3, 3.3 og 11.1, og oversender dette sammen med vertsfylkeskommunens økonomirapportering og årsregnskap til Kunnskapsdepartementet.

Vertsfylkeskommunen skal sørge for å oppnevne de medlemmer med varamedlemmer til fondsstyret som Forskningsrådet foreslår på vegne av staten. I fondsregion Nord-Norge og fondsregion Midt-Norge skal vertsfylkeskommunen også sørge for å oppnevne det medlem med varamedlem som Sametinget foreslår.

Vertsfylkeskommunen skal sørge for at fondsstyret har et velfungerende sekretariat som kan ha det daglige administrative ansvaret for driften av fondet, forberede og tilrettelegge fondsstyrets arbeid og iverksette dets vedtak.

2.6. Norges forskningsråd

Norges forskningsråd skal bistå fondsstyrene i forvaltningen av de regionale forskningsfondene. Forskningsrådets samarbeid med fondsstyrene skal reguleres i egne samarbeidsavtaler, jf. punkt 2.3. Avtalene bør klargjøre partenes samarbeidsområder og forpliktelser slik de fremgår av retningslinjene for regionale forskningsfond, og prinsipper for finansiering av kostnader som følger av samarbeidsområdene.

Forskningsrådet skal særlig bidra til å ivareta forskningens kvalitet i alle ledd fra utlysning til tildeling av FoU-midler, sikre mest mulig like kvalitetskrav i alle fondene og læring mellom dem. Forskningsrådet skal levere støttetjenester til forvaltningen av de regionale forskningsfondene, herunder IKT-systemer, og også være bindeledd mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og -kompetanse. Forskningsrådet skal sørge for felles ekspertpaneler for kvalitetsvurdering av FoU-søknader.

Forskningsrådet skal bistå alle sekretariatene og har særlig ansvar for å bidra til et godt samarbeid mellom det regionale forskningsfondet og Forskningsrådets egen virksomhet. Forskningsrådet skal medvirke i arbeidet med utlysning, søknadmottak og ekspertvurdering av søknader. Forskningsrådet skal sammen med fondsstyrene sørge for at det utvikles læringsarenaer og skjer erfaringsutveksling mellom fondsregionene.

Forskningsrådet skal, på vegne av staten, foreslå to medlemmer med to numeriske varamedlemmer til hvert fondsstyre, jf. punkt 3.1.

Forskningsrådet skal avgi en årlig samlerapport til Kunnskapsdepartementet, se punkt 11.1.

2.7. Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet fastsetter tilskuddene til fondsregionene på grunnlag av Stortingets bevilgningsvedtak og tildelingskriterier, og utbetaler midlene til vertsfylkeskommunene. Departementet fastsetter de vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene blir brukt i samsvar med Stortingets forutsetninger. Det er en forutsetning at fondsstyrene og vertsfylkeskommunene følger retningslinjene for regionale forskningsfond og eventuelle vilkår i de årlige tilskuddsbrevene. Tilskuddene blir utbetalt i to deler, normalt i februar og i juni.

Kunnskapsdepartementet kan gi nærmere regler om budsjett, regnskap og økonomiforvaltning, herunder om innsending av regnskap til departementet.

Kunnskapsdepartementet er klageorgan for vedtak fattet av fondsstyret. Kunnskapsdepartementet har delegert avgjørelsesmyndigheten i klagesaker til Norges forskningsråd. Se også punkt 3.5 og punkt 10.

Tildeling av midler (beregningsregler)

Til fradrag i samlet årlig avkastning fra de regionale forskningsfondene kommer de midler som tildeles direkte fra Kunnskapsdepartementet til Forskningsrådet for å dekke Forskningsrådets merutgifter ved å bistå de regionale fondsstyrene.

Gjenstående årlig avkastning fordeles slik:

- a) 5 pst. av midlene settes av til fondsregion Nord-Norge
- b) 15 pst. av midlene skal fordeles til felleutlysninger (samarbeidsprosjekter) mellom fondsregionene. Formålet med 15 pst.-potten er å fremme samarbeid mellom fondsregionene gjennom felles satsinger. Fastsettelse av utlysningstema/-program og hvilke fondsregioner som skal administrere midlene, besluttet av fondsstyrene i felleskap og meddeles Kunnskapsdepartementet innen 15. januar hvert år for integrering i de årlige tilskuddsbrevene. Forskningsrådet deltar som rådgiver i prosessen. Vedtak om tildeling fattes av de fondsstyrene som deltar i de enkelte utlysningene. Forskningskvalitet skal ivaretas på samme måte som for ordinære prosjekter.
- c) 80 pst. av midlene fordeles til fondsregionene etter faste kriterier:
 - 50 pst. av disse midlene blir fordelt mellom fondsregionene på grunnlag av antall fylker i regionen.
 - 50 pst. av disse midlene blir fordelt mellom fondsregionene på grunnlag av de samarbeidende fylkenes folketall.

Fylkeskommunenes administrasjonskostnader

Om lag 7 pst. av midlene som tildeles fra Kunnskapsdepartementet etter punktene a), b) og c) ovenfor, kan nyttes til administrasjon.

Administrasjonskostnadene skal brukes til å finansiere fondsstyrets virksomhet, herunder drift av fondssekretariatet og eventuell godtgjørelse til fondsstyrets medlemmer. Midlene skal ikke nyttes til å finansiere øvrige fylkeskommunale oppgaver eller annen fylkeskommunal aktivitet.

3. Regionale fondsstyrer

3.1. Sammensetning

Fondsstyret skal ha to medlemmer med to numeriske varamedlemmer fra hver deltakerfylkeskommune og vertsfylkeskommune samt to medlemmer og to numeriske varamedlemmer som oppnevnes etter forslag fra Norges forskningsråd. Fondsstyret for Finnmark, Troms og Nordland og fondsstyret for Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal skal ha et medlem med varamedlem som oppnevnes etter forslag fra Sametinget.

Et samlet fondsstyre skal besitte kompetanse som sikrer at styret kan ivareta sitt ansvar og sine oppgaver. Fondsstyret skal settes sammen av personer med bred innsikt i forskning, næringsliv og samfunnsspørsmål for øvrig. Medlemmene som oppnevnes etter forslag fra Forskningsrådet, bør ha forskningsfaglig og forskningsadministrativ kompetanse. De skal bidra til å se de ulike fondsstyrenes arbeid i sammenheng, på tvers av fondsregionene.

3.2. Oppnevning

Innenfor hver fondsregion bør det nedsettes en valgkomité med representanter fra deltakerfylkeskommunene og Forskningsrådet. En slik valgkomité bør utforme en felles innstilling til styremedlemmer og varamedlemmer i nummerorden til det regionale fondsstyret, som alle deltakerfylkene og Forskningsrådet kan stille seg bak. En slik valgkomité bør også foreslå leder og nestleder for fondsstyret.

Valgkomiteens innstilling leveres hver deltakerfylkeskommune som igjen oppnevner sine medlemmer. Vertsfylkeskommunen skal oppnevne de medlemmer som foreslås av Forskningsrådet og av Sametinget.

Styret oppnevnes for en periode på fire år som faller sammen med valgperioden til fylkestingene. Styremedlemmene kan gjenoppnevnes, men ingen kan sitte i styret i mer enn to hele oppnevningsperioder i sammenheng. Fondsregionen bør også benytte seg av en valgkomité ved behov for endringer i fondsstyret.

Oppnevningsperioden for fondsstyret skal være sammenfallende med valgperioden til fylkestingene; styreperioden ved førstegangsoppnevning skal derfor være to år (2010 og 2011).

For øvrig gjelder kommunelovens regler om valg og organisering av folkevalgte organer.

3.3. Ansvar

Fondsstyret skal i sin forvaltning følge de rammer og retningslinjer som de deltakende fylkeskommuner i hver fondsregion gir gjennom samarbeidsavtalen og gjennom bestillingsbrevet, jf. punkt. 2.4, og de pålegg og retningslinjer som blir gitt av Kunnskapsdepartementet i tilskuddsbrev og i retningslinjene for ordningen.

Med utgangspunkt i fylkeskommunenes FoU-strategier og felles bestillingsbrev er fondsstyret ansvarlige for at det regionale forskningsfondet når de fastsatte formål med ordningen og mål fastsatt av deltakerfylkeskommunene i felles bestillingsbrev. Målene skal innfris på en mest mulig effektiv måte i henhold til de rammer som gjelder og planer som er lagt. Fondsstyret

skal påse at fondet er godt koordinert med andre virkemidler for regional forskning og utvikling, både regionale og nasjonale.

Fondsstyret skal påse at det ikke foretas disposisjoner eller inngås avtaler som påfører fondet forpliktelser som går ut over de gitte rammer og retningslinjer. Arbeidet skal gjennomføres slik at unødige økonomiske overføringer fra et år til det neste unngås. Midler fra det regionale forskningsfondet kan kombineres med andre offentlige virkemidler innenfor gjeldende regelverk for offentlig støtte. Støtte må overholde EØS-avtalens regler om offentlig støtte, se punkt 12.

Utllysning av FoU-midler er fondsstyrets viktigste styringsverktøy. Utlysningene må innrettes slik at de gir grunnlag for utvikling av en balansert prosjektportefølje for realisering av fondets mål. Innenfor de økonomiske og faglige rammene som er satt for fondet, skal fondsstyret definere fagområder/tema og målgruppe for hver utlysning, hvilke av de i punkt 4 angitte søknadstyper som skal brukes, prosjektperiode og tilgjengelige midler for utlysningen. Krav til søknadene, vurderingskriterier og særskilte føringer må komme fram i utlysningsteksten.

Fondsstyret skal stimulere til samhandling med andre regionale forskningsfond gjennom å holde seg oppdatert på aktiviteten i disse og samarbeide på områder med sammenfallende interesser, jf punkt 2.7 b). Fondsstyret skal videre samarbeide med kommuner og forskningsinstitusjoner. Fondsstyret skal også stimulere til fler- og tverrfaglig samarbeid i prosjekter som fondet finansierer og til internasjonalisering der dette er relevant. Fondsstyret skal bidra til kompetanseutvikling i relevante miljøer som er av strategisk betydning for fondets formål. Fondsstyret skal holde seg orientert om nasjonale og internasjonale aktiviteter som har betydning for fondets virksomhet og holde kontakt med forsknings- og brukermiljøer for å utvikle fondsdriften.

Fondsstyrene og Norges forskningsråd skal sammen sørge for at det utvikles læringsarenaer og skjer erfaringsutveksling mellom fondsregionene.

Fondsstyret skal blant annet:

- I tråd med felles bestillingsbrev fra deltakerfylkeskommunene sørge for at det utarbeides en overordnet handlingsplan (to til fire års varighet) som rulleres årlig. Handlingsplanen skal prioritere bruken av fondsmidlene med hensyn til tematikk, målgrupper og vektlegging av de ulike søknadstypene. Handlingsplanen skal oversendes deltakerfylkene til orientering.
- Utarbeide årlig budsjett.
- Følge opp igangsatte prosjekter med spesielt fokus på prosjekter der det er risiko for eller meldt om vesentlige avvik.
- Behandle sluttrapporter fra prosjektene.
- Fondsstyret skal utarbeide en årsrapport om fondsstyrets virksomhet som sendes vertsfylkeskommunen for behandling jf. punkt 2.3, 2.5 og 11.1.
- Fondsstyret skal utarbeide en bevilgningsoversikt som viser fondsstyrets bruk av tildelte midler som sendes til vertsfylkeskommunen for behandling, jf. punkt 2.3, 2.5 og 11.1.
- Sørge for at det utarbeides en kommunikasjonsplan, informere om fondet og formidle fondets forskningsresultater, herunder skape oppmerksomhet om og interesse for fondet blant aktuelle målgrupper/søkere.

- Sørge for god kontakt og koordinering med deltakerfylkene og det regionale virkemiddelapparatet forøvrig.

3.4. Saksbehandlingsregler

Fondsstyret er underlagt de saksbehandlingsregler som gjelder for folkevalgte organer jf. kommuneloven kapittel 6. Sakspapirene skal også sendes til Forskningsrådet.

3.5. Forvaltningsloven og offentlighetsloven

Forvaltningslovens og offentlighetslovens bestemmelser gjelder for fondsstyret. Vedtak om tildeling av støtte er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og forvaltningslovens klageregler gjelder ikke. Disse retningslinjene (punkt 10) gir imidlertid likevel en rett til å klage over feil ved saksbehandlingen.

4. Søknadstyper

Fondsstyret bestemmer hvilke søknadstyper som skal benyttes innenfor de alternativer som er listet opp nedenfor. Dette gjelder FoU-prosjekter i form av:

- Regional kvalifiseringsstøtte
- Regionale bedriftsprojekter
- Regionale offentlige projekter
- Regionale forskerprojekter
- Regionale institusjonsprojekter
- Regionale problemstillinger i nasjonale program

Generelle krav til alle søknader til regionale forskningsfond må utarbeides av fondsstyrene og Forskningsrådet i fellesskap. Detaljerte krav til de ulike søknadstypene, herunder krav til søknaden og kriterier for søknadsvurdering, må utformes av fondsstyrene i samråd med Forskningsrådet.

5. Utlysninger

Det er fondsstyret som, innenfor de rammer som er satt for fondet, definerer hvilke fagområder/tema en utlysning skal omfatte, målgrupper for utlysningen, hvilke søknadstyper innenfor alternativene i punkt 4 som skal brukes, prosjektperiode og tilgjengelige midler for utlysningen.

5.1. Ansvar ved utlysning av midler

Fondsstyret har ansvar for utarbeidelse av utlysningstekst. Det er fondsstyrets ansvar å påse at utlysningene innrettes slik at de gir grunnlag for utvikling av en balansert prosjektportefølje for realisering av det enkelte fondets mål. Utlysningene må være i samsvar med budsjettammene, og planlegges slik at de best mulig utnytter tildelte midler.

5.2. Bruk av søknadstyper med tilhørende kriterier

Fondsstyret må vurdere tematikk og faglig innretning av utlysningene i lys av fondets langsiktige mål. Fondsstyret må også ta stilling til fondets bruk av den foreliggende menyen

av søknadstyper for regionale forskningsfond, jf. punkt 4, herunder målgrupper og hvor stor andel av midlene som skal legges til de ulike søknadstypene.

5.3. Krav til utlysninger

Fondsstyrene og Forskningsrådet skal i fellesskap utarbeide en felles mal for utlysninger fra regionale forskningsfond.

5.4. Søknadsfrister

Fondsstyrene bør benytte felles datoer for utlysninger og søknadsfrister. Valget av datoer bør sees i sammenheng med Forskningsrådets søknadsfrister, slik at bruk av felles fagpaneler kan gjennomføres.

6. Søknadsbehandling

Søknadsbehandlingen skal alltid bygge på de gjeldende, generelle retningslinjer og de krav til søknaden som fondsstyrene og Forskningsrådet har nedfelt i fellesskap. En utlysning er grunnlaget for søknaden. En søknad er et svar på en utlysning. Alle søknader skal i utgangspunktet behandles av det fondsstyret søknaden er sendt til.

7. Rettigheter til forskningsresultater

Forskningsresultater fra FoU-prosjekter finansiert helt eller delvis av et regionalt forskningsfond skal ivareta samfunnets beste. Resultatene skal, i den grad det lar seg gjøre, komme samfunnet til nytte, både gjennom oppbygging og formidling av kunnskap og kommersiell utnyttelse. Fondsstyret skal bidra til god forvaltning av immaterielle verdier fremkommet av forskning finansiert av offentlige midler.

Før støtte kan utbetales må fondsstyret påse at det foreligger skriftlige avtaler mellom prosjektdeltakerne som regulerer krav til publisering og rettigheter til forskningsresultater, herunder fordeling og forvaltning av eiendoms- og utnyttelsesretten og eventuelt økonomisk utbytte av immaterielle rettigheter.

8. Tildelinger og utbetalinger fra de regionale fondsstyrene

8.1. Vilkår for tildelinger

Fondsstyret skal ved tildelinger fastsette de vilkår som er nødvendig for å sikre at bevilgningene til de regionale forskningsfondene blir brukt i samsvar med Stortingets forutsetninger, vilkår i tilskuddsbrev fra Kunnskapsdepartementet og retningslinjene her.

Vilkårene for tildelinger skal være like for alle fond.

8.2. Utbetalinger og dokumentasjonskrav

Fondsstyrenes prosedyrer for utbetalinger og dokumentasjonskrav må være i samsvar med de regler og prinsipper som gjelder for kommunal økonomiforvaltning.

Utbetalingene baseres på innsending av faktura, prosjektrekningsrapport og/eller sluttmelding.

Krav til økonomisk dokumentasjon skal fremgå av tilskuddsbrevet.

9. Prosjektoppfølgning

Fondsstyrene skal i samråd med Forskningsrådet utarbeide prosedyrer for oppfølging av prosjekter som får støtte fra regionale forskningsfond.

10. Klageordning

Det kan klages over formelle feil og andre feil ved saksbehandlingen ved tildeling av midler. En klage skal sendes det aktuelle fondsstyret. Fondsstyret skal forberede klagesaken og oversende den til Forskningsrådet for avgjørelse. Se også punktene 2.7 og 3.5.

11. Rapportering fra de regionale fondene

Fondsstyrene og Forskningsrådet skal i fellesskap utarbeide felles prosedyrer for og krav til rapportering. Dette gjelder blant annet utarbeidelse av felles maler og krav til årsrapporteringen og bruk av tekniske løsninger for rapportering.

11.1. Rapportering til Kunnskapsdepartementet

Fondsstyrene skal rapportere om fondets virksomhet gjennom en årsrapport, jf. punkt 2.3 og 3.3. De enkelte vertsfylkeskommunene har ansvaret for at fondsstyrenes årsrapport sendes til Kunnskapsdepartementet sammen med vertsfylkeskommunens årsregnskap (for fondsmidlene) og økonomiske rapportering til departementet, jf. punkt 2.5, innen den frist som fastsettes i de årlige tilskuddsbrevene.

Årsrapporteringen skal gi tilbakemelding på hvordan tildelte midler er brukt sammenliknet med formålet med regionale forskningsfond, jf. punkt 1.1, og de mål og føringer som er gitt ved tildeling av midlene. Rapporteringen vil ha to hoveddeler, aktivitetsrapportering og økonomisk rapportering.

Aktivitetsrapporteringen skal redegjøre for fondets virksomhet og hvilke aktiviteter som er utført for å nå fondets overordnede målsetninger (jf. punkt 1.1) og målsettinger gitt i bestillingsbrev fra deltakerfylkeskommunene og fondets handlingsplan.

Aktivitetsrapporteringen skal redegjøre for hvilke resultater som er oppnådd¹.

Økonomisk rapportering skal skje fra vertsfylkeskommunen til Kunnskapsdepartementet og redegjøre for fondets økonomiske disponeringer og inneholde et årsregnskap for fondet. Årsregnskapet skal omfatte alle økonomiske midler som disponeres for året, og anvendelsen av midlene. Alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år. Årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk. Fondsstyret skal også redegjøre for utviklingen i fondets likviditetssituasjon og i eventuelle overføringer av midler fra et år til det neste.

¹Forskningsrådet og de regionale fondsstyrene skal i første halvår 2014 legge fram for Kunnskapsdepartementet et forslag til nærmere kriterier (indikatorer) for måloppnåelse, inkludert en anbefaling om når de skal tas i bruk i resultatrapporteringen.

Fondsstyrer som har fått tilskudd fra 15 pst.-potten, skal avgi økonomisk rapport og aktivitetsrapport til Kunnskapsdepartementet også for bruken av disse midlene.

Forskningsrådet skal avgi en årlig samlerapport til Kunnskapsdepartementet som redegjør kvantitativt og i tekst om de regionale forskningsfondenes aktivitet og resultater. I tillegg skal Forskningsrådet kort rapportere om sitt samarbeid med fondene og for bruken av midler tildelt Forskningsrådet til dekking av administrative oppgaver.

Kunnskapsdepartementet vil kunne gi ytterligere rapporteringskrav i tilskuddsbrevene.

12. Regelverket for offentlig støtte etter EØS-avtalen

Vertfylkeskommunen er ansvarlig for at bruken av fondsmidler er i samsvar med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte. Offentlig støtte til forskning er tillatt så langt kriteriene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3, er oppfylt. En detaljert veiledning om vilkårene som må være oppfylt, gis i retningslinjer fra EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om offentlig støtte (*Part III horizontal rules: Aid for Research and Development and Innovation*).²

Kunnskapsdepartementet har meldt ordningen med regionale forskningsfond til ESA som en ordning som faller inn under forskrift om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte § 1, jf. EØS-avtalen vedlegg XV nr. 1j (forordning (EU) nr. 651/2014).³ En viktig forutsetning for dette unntaket er at vertfylkeskommunen påser at forvaltningen av fondsmidlene er innenfor rammene som er satt i støtteregeverket. Vi viser her til disse retningslinjene for de regionale forskningsfondene, til de årlige tilskuddsbrevene og til vilkårene i artikkel 25 - 30 i den nevnte forordning (EU) nr. 651/2014. Vertfylkeskommunen kan kreve at mottaker tilbakebetaler utbetalinger som er foretatt i strid med regelverket.

Vertfylkeskommunen har ansvaret for å sikre at fondsstyret, når det tildeler støtte til et prosjekt i tråd med unntaket etter nevnte forordning, i sine tildelingsbrev tar inn en slik henvisning til unntakene i nevnte forordning:

”Støtte er gitt under forutsetning av at forskrift om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte § 1, jf. EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j og artikkel 25-30 i forordning (EU) nr. 651/2014, overholdes.”

Dersom støttemottaker er utdannings- eller forskningsinstitusjon som også driver en økonomisk aktivitet, for eksempel oppdragsforskning, skal fondsstyret stille vilkår om at midlene ikke benyttes til å kryssubsidiere slik økonomisk aktivitet.

13. Kontroll med midlene

Vertfylkeskommunen har ansvaret for at forvaltning av midlene til og i de enkelte prosjektene skjer i henhold til regelverket, jf punkt 2.5. Kunnskapsdepartementet kontrollerer at midlene er brukt i henhold til Stortinget forutsetninger.

² De generelle reglene for forskningsstøtte finnes her: <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Guidelines---State-aid-for-research-and-development-and-innovation.pdf>.

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=EN>

Kunnskapsdepartementet skal foreta en formalia- og rimelighetskontroll av fondsstyrenes årsrapporter og regnskaper og av Forskningsrådets samlerapport. Departementet skal kontrollere at rapportene oppfyller de krav til rapportering som er satt i disse retningslinjene og i departementets tilskuddsbrev. Eventuelle avvik følges opp overfor tilskuddsmottakerne (vertsfylkeskommunene).

Det kan etter en vurdering av risiko og vesentlighet iverksettes stikkprøver for å kontrollere at forutsetningene for tildeling av tilskudd er oppfylt.

Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres tilfredsstillende.

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen har rett til å kontrollere at midlene blir brukt etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og lov om Riksrevisjonen § 12. Departementet kan kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt fra vertsfylkeskommunene dersom det ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.